

Hoe werken wij? – Anti-pest aanpak

Bs. Langeberg

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Definitie pesten	3
Anti-pest aanpak.....	5
Referenties	6

Inleiding

Op basisschool Langeberg streven wij naar een veilig pedagogisch klimaat voor ieder kind. Voor onze leerlingen is school een plek waar ze contact hebben met leeftijdsgenoten en kennismaken met de verschillende waarden, normen en omgangsvormen. Sociale veiligheid is niet vanzelfsprekend en het is noodzakelijk om hier structureel aandacht aan te besteden. Als school kiezen wij hierbij voor een preventieve aanpak door o.a. in te zetten op groepsdynamiek, SWPBS en door onze methode voor sociaal emotioneel Leren, Kwink. Desondanks kan de sociale veiligheid toch worden verstoord bijvoorbeeld door plaag-, pest- of ander ongewenst gedrag. In dit document wordt beschreven wat wij als school doen wanneer hier sprake van is.

Definitie pesten

Er zijn verschillende definities van pesten, de kenmerken zijn echter overkoepelend en worden als volgt beschreven:

- 'Er is sprake van een agressieve daad. Het slachtoffer wordt psychisch of lichamelijk leed berokkend;
- Het pestgedrag is intentioneel. Er is geen sprake van toevallig gedrag, de pester heeft duidelijk de bedoeling om de ander pijn te doen of te vernederen;
- Het pestgedrag is niet eenmalig, maar vindt plaats over langere periode. Dit kan een periode van bijvoorbeeld vier maanden beslaan, maar het pestgedrag kan ook meerdere jaren aanhouden;
- Er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer. Dit betekent dat de dader sterker of slimmer is, of dat er een groepje daders is zodat er een numeriek overwicht bestaat. ' (Van Overveld, 2019, p. 115)

De betekenis van de begrippen plagen en pesten worden wel eens verwisseld. Bij plagen is altijd sprake van wederzijdse gelijkheid. Daarnaast ontstaat het vertoonde gedrag in een onschuldige sfeer. Voor kinderen die zich niet geheel veilig voelen binnen een groep kan plaaggedrag overkomen als pestgedrag. Een kind kan zich dan gepest voelen terwijl de ander dit niet doet met een intentie om te pesten. Dit wordt dan ook niet als pesten beschouwd. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen is het creëren van een veilige groep én een goed pedagogisch klimaat binnen de school van belang. Daarnaast dient de leerkracht in gesprek te blijven, zowel met individuele kinderen als met de groep bijvoorbeeld middels kring- en kindgesprekken. Kringgesprekken zijn tevens een belangrijk, dagelijks terugkerend onderdeel binnen ons onderwijs. Het is voor kinderen belangrijk om te weten wat plagen en pesten is en wat de verschillen zijn, zodat zij dit kunnen herkennen in het gedrag van hun klasgenoten.

Wanneer het om pesten gaat, bestaan verschillende uitingsvormen (Van Overveld, 2019). Meestal wordt onderscheid gemaakt in verbaal, fysiek, emotioneel en relationeel pestgedrag. Digitaal pesten is een uitingsvorm die ook steeds vaker voorkomt.

Uitingsvorm	Toelichting
Verbaal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitschelden kleineren ▪ Bedreigen ▪ Uiting via tekstberichten
Fysiek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intimideren ▪ Bedreigen ▪ Slachtoffer of bekende van slachtoffer pijn doen ▪ Spullen kapot of onbruikbaar maken ▪ Dwingen om met een ander persoon te vechten ▪ Stelen van slachtoffer
Emotioneel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De ander publiekelijk een slecht gevoel bezorgen ▪ Vernederen ▪ Buitensluiten ▪ Belachelijk maken
Relationeel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stoken in vriendschappen ▪ Roddels verspreiden, iemand een slecht naam bezorgen ▪ Privé-informatie/geheimen openbaren
Digitaal pesten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iemand buitensluiten ▪ Iemand belachelijk maken, roddelen, beledigen ▪ Schelden ▪ Ongevraagd publiceren van foto of filmpje ▪ 'Trolling': iemand bewust provoceren om een reactie uit te lokken. ▪ Nepaccount aanmaken ▪ Bedreigen

Bij pesten zijn vaak meerderen betrokken; er wordt ook wel gesproken over verschillende rollen bij pestgedrag. Deze rollen kunnen ook uit meerdere mensen bestaan wanneer het gaat om groepen.

De rollen worden hieronder kort beschreven:

- Het slachtoffer: de gepeste persoon
- De pester: de persoon die pest
- De getuigen: de personen die toekijken, aanmoedigen of het pestgedrag veroordelen. Binnen deze groep is er een verdeling in rollen.
  - De verdediger(s): deze persoon kiest de kant van het slachtoffer, ze treden actief op tegen de daders of troosten het slachtoffer;
  - De buitenstaander(s): Buitenstaanders blijven passief tijdens het pestgedrag, ze kijken toe of weg, maar grijpen niet in;
  - De Meeloper(s): Meelopers doen vaak actief mee met de pester;
  - De aanmoeder(s): Aanmoedigers doen niet actief mee met pesten, maar moedigen pestgedrag aan door onder andere hun lichaamstaal of uitspraken.

Anti-pest aanpak

Wanneer op basisschool Langeberg sprake is van pestgedrag zullen wij bepaalde maatregelen toepassen. Voordat deze stap wordt genomen, is het van belang het pestgedrag duidelijk in beeld te hebben en te houden. Om dit te kunnen realiseren, worden onderstaande afspraken gehanteerd:

- Een leerling kan over pesten vertellen aan iedere leerkracht, ook als dit niet de eigen leerkracht is. De leerkracht aan wie het wordt verteld, functioneert op dat moment als vertrouwenspersoon voor het kind. Deze leerkracht koppelt het probleem terug naar de direct betrokken leerkracht. Het is daarbij belangrijk om vertrouwelijk met de informatie om te gaan en het betrokken kind op de hoogte te houden.
- De leerkracht waaraan de leerling vertelt over het pestgedrag geeft aan dat pesten verkeerd is en op school niet wordt geaccepteerd. Daarnaast geeft de leerkracht aan dat het goed is dat de leerling hulp vraagt aan een volwassene. De eigen leerkracht van de leerling spreekt met het gepeste kind, de pester en de mogelijk andere betrokken kinderen. Dit gebeurt individueel, niet in groepsverband.
- De ouders van beide kinderen, het gepeste kind en de pester, worden indien nodig op de hoogte gebracht.
- Het team van leerkrachten wordt indien nodig op de hoogte gebracht zodat eenieder alert kan reageren.

Om pestgedrag preventief tegen te gaan, gebruiken we de sociaal-emotionele methode Kwink. Kwink werkt preventief doorlopend tegen pesten en indien deze methode ontoereikend blijkt te zijn, treedt de anti-pest aanpak in werking. In combinatie met het bovengenoemde wordt bij pesten op onze school nog vijf acties ondernomen, hierbij wordt de vijfsporenaanpak gehanteerd.

Sporen	Aanpak
1. Hulp aan het gepeste kind	<ul style="list-style-type: none"> - In gesprek gaan met het kind, luisteren naar wat er gebeurd is. - Het probleem serieus nemen en overleggen over mogelijk oplossingen. - Vervolggesprekken blijven voeren - Indien nodig deskundige hulp van buitenaf inschakelen.
2. Hulp aan de pester	<ul style="list-style-type: none"> - In gesprek gaan over pesten en wat dit voor de ander betekent. - Ondersteunen in het verbeteren van de relatie met anderen. - Duidelijk grenzen stellen en consequenties handhaven. - Ondersteunen in het hanteren van de afspraken. - Positief gedrag belonen door te complimenteren of eventueel door SWPBS. - Indien nodig deskundige hulp van buitenaf inschakelen.
3. Hulp aan de ouders	<ul style="list-style-type: none"> - De zorgen van ouders serieus nemen en actie ondernemen. - Ouders blijven informeren over de voortgang. - Ouders informeren over de pest coördinator en vertrouwenspersoon. - Indien nodig ouders doorverwijzen naar externe vertrouwenspersonen.
4. Hulp aan de andere betrokkenen, zowel zwijgende middengroep als meelopers	<ul style="list-style-type: none"> - In gesprek gaan over pesten en de rol van betrokkenen. - In gesprek gaan over mogelijke manieren van aanpak en oplossingen, wat zou hun rol hierin kunnen zijn? - Gezamenlijke afspraken maken en ze zelf, samen met de leerkracht, verantwoordelijk maken. - Alle incidenten en stappen noteren in ParnasSys.
5. Als school verantwoordelijkheid nemen	<ul style="list-style-type: none"> - Alle betrokkenen zijn de op hoogte van het anti-pestprotocol en voeren de hierin gestelde handelingen uit. - Een duidelijk beleid hebben op pesten. - Pesten bespreekbaar maken en actueel houden binnen de school. - Indien nodig rots- en watertraining inzetten binnen groepen waar dit nodig is.

Referenties

Van Overveld, K. (2019). *Gedragso oplossingen voor de moeilijke groep. Hoe begeleid je uitdagende klassen in het primair onderwijs?*. Huizen, Nederland: Pica.